

Mit kap és mit ad 1963-ban

a Szegedi Nyomda Vállalat?

Két kérdéssel nyitottam be a Szegedi Nyomda Vállalathoz: mit kap és mit ad 1963-ban az üzem? Amikor ezelőtt egy évvel az itteni tervekről írtam, azt mondták a vezetők:

— Az 1962-es esztendő az építés és gépvásárlás szempontjából »szökőévként« előtti esztendő lesz.

E reményteljes mondat lényegében azt jelentette, hogy a vállalat 1963-ban nagyot szeretne előrelépni. A vezetők és munkások reményét akkor az táplálta, hogy már 1959-ben elkészítették a beruházási programot, s ezt 1961 első felében jóváhagyták. A kivitelezési tervek is elkészültek 1961 végére, hogy a beruházás megvalósítása a következő évben megkezdődhessen. Emre nem került sor. A remény azonban maradt és éllette a bizalmat a beruházás 1963. évi megvalósításában. Az egyik szegedi helyiipari vállalat ugyanis rendelkezik hitelkötvettel, de kivitelezési tervének elkészítése csak 1963 végére várható. A városi tanács azt javasolta az Országos Tervhivatalnak, hogy ebből a pénzből valósítsák meg a szegedi nyomda rekonstrukcióját.

Várják az OT döntését

Ezt követően a remény ismét olyan erőteljes volt, hogy a városi tanács ipari és tervosztály jóváhagyására másodszerre is megrendelték a beruházáshoz szükséges épületgépészeti berendezéseket. Szívesen vállalkoztak erre, hiszen a Beruházási Bank budapesti igazgatóságának képviselői is biztatják a vállalat vezetőségét, hogy megkezdhetik rövidesen az építkezést.

Még ma is kíváncsian várják az Országos Tervhivatal döntését. E várakozás közben kapták kézhez a Nyomda-, Papíripar és a Sajtó Dolgozói Szakszervezetének hivatalos lapját, amely közli, hogy mit kapnak a nyomdák a második ötéves terv beruházásai révén. Azt már tudják a szegediek, hogy megvalósították a pécsi és a székesfehérvári nyomda rekonstrukcióját, s most e tájékoztatóból értesültek, hogy az Athenaeum, a Debreceni Alföldi Nyomda, a Békési Nyomda, a Globus Nyomda beruházásai kerülnek sorra. A szegedi ebben a felsorolásban nem szerepel.

Ez a tájékoztató elszo-

motított a szegedi nyomdászokat. Most már csak abban reménykednek, amit a tájékoztató befejező sorai mondanak: »Biztosak vagyunk abban, hogy a későbbi időben további üzemek rekonstrukciójára is sor kerül.«

A munkatermek zsúfoltak

A kérdések sorrendjében szándékosan vettem elsőnek a »mit kap?«-ot. Ma már ugyanis ott tart a szegedi nyomda, hogy a »mit ad?« nagy részben a »mit kap?«-tól függ. Erről így ír az elmúlt év decembere végén készített egyik jelentésében Zombori János, a városi tanács ipari osztályának vezetője: »A Szegedi Nyomda Vállalat munkatermei zsúfoltak. Ez igen komoly akadálya a zavartalan termelésnek. A vállalat tervét évenként a szükségeslegnek megfelelően négy-öt százalékkal emeljük. A jelenlegi termelési feltételek nem teszik lehetővé a célszerű és gazdaságos termelést.«

Lényegében ilyen körülmények voltak már 1961-ben is az üzemben, amikor 12 kiadó vállalat részére 150 tonna könyvet készítették a szegedi nyomdában. Ezenkívül kikerült a nyomdából közel 500 tonna napilap, több száz tonna doboz és vegyes nyomtatvány. Ezt tetézték tavaly amikor 171 tonna könyvet és jóval több doboz gyártottak, mint az előző évben. Az öt százalékkal emelt teljes termelési tervét 101,9 százalékra teljesítették. Ez szép eredmény, különösen ha figyelembe vesszük, hogy tíz évvel ezelőtt alig több mint 20 tonna könyvet gyártott a szegedi nyomda.

Nincs kapacitás

Az igények, a szükségletek nőnek. Ezért az idén is tovább emelte a városi tanács a vállalat tervét több mint négy százalékkal. A könyvtermelés eléri az évi 200 tonnát. De még így sem tudják kielégíteni a kiadó vállalatok igényeit. Különösen a műszaki és matematikai könyvek iránt nagy a kereslet. A könyvkiadó vállalatok kívül állandóan kopogtatnak az üzem ajtaján a helyi megrendelők is. Több mint száz szegedi és Szeged környéki üzem, intézményt lát el a vállalat kereskedelmi nyom-

tatványokkal. Helyesebben látna, ha tudna. Nincs elég kapacitás több nyomtatvány készítéséhez. Ezért gazdaságos lenne a nyomda felújítása, tőkeletesítése. A rekonstrukció megvalósítása után duplájára lehetne növelni a könyvgyártást. Így hamar megtérülne a beruházás költsége is.

A rekonstrukció megvalósítása városrendezési szempontból is sürgető. Az egyébként is forgalmas Kárász utcából át lehetne terelni a teherjarmű-forgalmat az újonnan épülő üzemszertületére, a Bajcsy-Zsilinszky utcába.

Természetesen a termelés növelésének van más lehetősége is. Például újabb automatagépek beszerzése és munkába állítása. De ezeknek is hely kellene. Így aztán bezárult a gyűrű, s továbbra is csak a remény élteti a termelés növelését. A jelenlegi termelés növelését vetett bizalmat, s talán az, hogy valóra válnak a papíron már meglevő beruházási tervek, s a szegedi nyomda rekonstrukciójára is rövidesen sor kerül.

N. P.

A művészet a millióké

A ki figyelemmel kíséri irodalmi és művészeti életünk eseményeit, szinte naponta találkozik a fejlődés örömdetes jeleivel. Egyelőre nem mondhatjuk ugyan, hogy bővében vagyunk a remekműveknek, az azonban mégis kétségtelen, hogy a személyi kultusz korszakának hibáitól megtisztult mai, friss, alkotásra serkentő légkörben születtek már olyan művek, amelyek magas színvonalon, bátran vetik fel korunk nagy kérdéseit és becsületes, igaz választ igyekeznek rájuk adni. Az MSZMP VIII. kongresszusa tágra nyitotta a kapukat e kibontakozó fejlődés előtt. A művészek kísérletezési szabadságának meghirdetése, illetőleg ismételt és határozott lerögzítése a kongresszus fórumán, valamint egyebek közt annak kimondása, hogy az irodalomnak és a művészetnek nem a politika ábrázolójának, illusztrátorának kell lennie, önmagában is bizonyítja, hogy a párt támogatja e folyamatot, és

igyekszik megteremteni a nyugodt alkotó munka minden feltételét.

Vannak, akik erre a nem rég kezdődött és tulajdonképpen még csak ezután kibontakozó fejlődési folyamatra némi aggodalommal tekintenek. Azt mondják, azokon a szélesre nyílt kapukon, amelyek a művészi alkotómunka előtt most feltárultak, sok minden bejöhöz hozzánk, olyasmik is, amit nem kívánunk, amire nincs szükségünk, ami nem hasznos, hanem egyenesen káros. Igaz-e ez? Ilyesmik csakugyan elképzelhetők, sőt lehetségesek. A fejlődés ugyanis nem szármítható ki minden apró mozzanatában előre. Nem katonás rendben, nem vezényszóra születnek az irodalmi és művészeti alkotások, színházi produkciók, hanem a fejlődés sajátos törvényei szerint, s azok, akik nem szeretnek olyan jelenségekkel szembenézni, amelyekre nem számítottak, valóban áttekinthetetlennek, kuszának, zavarosnak láthatják az egész folyamatot, olyannak, amelyben nem kívánatos elemek, dekadencia, öncélúság, pesszimizmus, formalizmus is jelentkezhetnek. Az ilyenféle aggodalmak nem teljesen alaplatatok. Többek között bizonyítja ezt, hogy az MSZMP VIII. kongresszusa fokozottan hangsúlyozta a művészi szabadság növelésének gondolatát mellett azt is, hogy továbbra is határozottan harcoljunk a dekadencia és a formalizmus megnyilvánulásának minden jele ellen.

Azokat az aggodalmaskodókat azonban, akik az esetlegesen jelentkező veszélyek miatt becsuknák a művészet előtt a már megnyílt kapukat, mindenekelőtt mégis óvatosságra, mértékirtásra, higgadtságra és türelemre kell intenünk. Ne feledjék: az irodalom és a művészet tiltó és figyelmeztető rendelkezések, adminisztratív intézkedések szűk korlátjai között nem juthat el fejlődésnek új csúcspontokra. A béklyókat, amelyeket a személyi kultusz időszakában raktak az alkotómunkára, már lecsúszott és ezzel szabaddá vált az út.

Senki ne higgye azonban, hogy ezzel feladtuk a pártos, a néphez hű művészet követését. A bürokratikus rendelkezések megszüntetése, a helytelen módszerek elhagyása ugyanis egyáltalán nem elveink, nagyszerű eszméink megtagadását jelenti. Sőt: az adminisztratív intézkedések elhagyása lehetőséget teremt arra, hogy ezek a nagyszerű eszmék még jobban behatoljanak a művészetekbe, és szerves részévé váljanak az egyes alkotásoknak, s amikor értékeljük a művészek munkáit, éppen ezeket a nagy eszméket kell számunkra nézni.

Ha ilyen alapokról indulunk ki az irodalmi és a művészeti élet mai folyamatainak vizsgálatában, nem kell félnünk; bármilyen bonyolultnak is látszik a fejlődés, eligazodunk benne; s határozottan meg tudjuk mondani, mi a jó és mi a rossz, mi felé kell haladni, mit kell támogatnunk, mi az, amire szükségünk van, s mi az, amire nincs.

Mi a fő követelmény? Amint erre a VIII. kongresszus tanácskozása is rámutatott: az, hogy a művészek azoknak a konfliktusoknak, összefüggéseknek és társadalmi folyamatoknak az ábrázolásában, amelyek műveikben megjelennek, mindig határozottan a szocializmus, a nép, a párt, a halatár beállításával vagy a meglevők átalakításával segítsék a forgalom gyorsítását. A hozzászólók elmondták azt is, hogy Szegeden a vendéglátóiparban és a ruházati szakmában némi elmaradás van az önkiszolgáló forma alkalmazásában,

nagy és szép feladatokat kell teljesíteni; az öncélúság minden jelentkezését tehát határozottan visszautasítjuk. Kállai Gyula fejtette ki a VIII. kongresszuson pártunk irányelveinek azt a gondolatát, hogy egész ideológiai munkánk egyik legfőbb feladata: megtanítani népünket szocialista módon élni, dolgozni és gondolkodni. Elképzelhető-e szebb, magasabb feladat író, képzőművész, színész, muzsikus számára, mint részt venni ebben a munkában, segíteni a dolgozók millióiban a szocialista erkölcs és magatartás normáinak kialakítását és megszilárdítását?

Magától érteődik, hogy ennek a feladatnak az ellátására csak olyan művészet vállalkozhat, amelyet a tömegnek a magukénak vallanak. Olyan művészeti alkotások, amelyeket a dolgozó emberek milliói nem éreznek a sajátjuknak, amelyeknek tehát éppen ezért az égvilágon semmi hatásuk nincsen a dolgozó emberek között, nem képesek hatékonyan hozzájárulni a szocialista erkölcs és jellemformálásához. Csak közérthető alkotásoktól várhatjuk ezt. Éppen ezért a közérthetőség, mint követelmény, az egyik legfontosabb norma annak eldöntésében, hogy mi a jó és mi a rossz.

Hangsúlyoznunk kell azonban, hogy a korábbi évekhez képest, ezt a követelményt is újszerűen kell vizsgálnunk. A személyi kultusz időszakában a közérthetőség fogalmát vulgárisan értelmezték és a korszerű, modern kompozíciós eszközökre kitétek a tilos táblát. Magától értetődik, hogy nekünk nem szabad ebbe a hibába esnünk. Határozottan meg kell mondanunk, hogy a közérthetőségnek nem valami gyermeki és primitív egyszerűséget és nem is a XIX. század művészettechnikai eszközeihez való visszakanyarodást értjük, hanem olyan megfogalmazást, amelyben azok a kompozíciós eszközök is benne vannak, benne lehetnek, amelyeket a XX. század haladó művészei alakítottak ki. Természetesen így bonyolultabb, összetettebb — ha tetszik: nehezebben érthető — alkotások születnek majd, mégis hirdetnünk kell a művészeti alkotások megfogalmazásának korszerűségét, modernségét.

Ettől sok oka van. Többek között azért is szükség van erre, mert a művészetnek, amely nálunk a dolgozó millióké, nemcsak az a feladata, hogy kimondja, amit az egyszerű emberek gondolnak, éreznek, hanem az is, hogy ennél többet mondjon. Vagyis, hogy formálja, alakítsa, nevelje a népet. Köztudomású, hogy a maradék, alacsony színvonalú művészeti ízlés még azok egy részének a gondolkodásában is hat — méghozzá nem is kis mértékben —, akik egyébként politikailag haladó gondolkodásúak. Letagadhatatlan, hogy a giccs, az érzelmeskedő, szentimentális művek és az ilyen előadési mód még ma is nagyon sok embernek tetszik. Ha a művészetektől korszerűséget kívánunk s elvárjuk tőlük, hogy ne csak tartalomban, hanem kifejezési eszközökben is modernnek legyenek, akkor tulajdonképpen azt mondjuk, hogy a közérthetőség mércéjét emeljük magasabbra, mint a személyi kultusz éveiben. Ezzel hozzájárulunk ahhoz is, hogy az említett ízlés és igénybeli maradás csökkenjen, s idővel teljesen meg is szűnjék.

A művészet nálunk a dolgozó millióké. Az a feladata, hogy egyszerűre kifejezze a tömegek érzeit és gondolatait, vágyait, reményeit, és egyszerűre nevelje és fejlessze őket.

ÖKRÖS LÁSZLÓ

Ebben az évben befejezik a falvak villamosítását

Új erőművek kapcsolódnak be a hálózatba

A második ötéves terv harmadik esztendeje az előző kettőnél is nehezebb feladatot ad a villamosenergia-iparnak. Egész sor új ipari beruházás érkezik el ebben az évben az üzembe helyezéshez. A városok, a falvak, a háztartások is mind több villanyáramot igényelnek, lényegesen több energiát kell tehát termelni, mint tavaly. A fogyasztók számának igényeik kielégítésére: a villamosenergia-ipar erőművei 1963-ban a terv szerint 8 milliárd 480 millió kilowattóra villamos energiát fejlesztenek. Ez 10,8 százalékkal több az 1962. évi energiatermelésnél. Ehhez jön még az ipari kis erőművek termelése, valamint a külföldről távvezetéseken érkező energia. Ezzel együtt összesen 10 milliárd 300 millió kilowattóra áll majd a fogyasztók rendelkezésére. Az erőművek ennek megfelelő csúcsterhelési kapacitása 1700 megawatt lesz a múlt évi 1557-tel szemben.

Az idén lényegében teljesen elkészül az Oroszlányi Hőerőmű. Hátra van másik nagy jelentőségű esemény, a Százhalombattai Dunamenti Hőerőmű első gépegységének üzembe állítása. A próba megkezdésének terv szerinti határideje december 1-e, az építők és a szerelők azonban határidő-rövidítést vállaltak. Az idei villamosenergia-ipari terv azért is nevezetes, mert előírja a falvak villamosításának teljes befejezését. Tizenhét községnek az energiahálózatba való bekapcsolása van még hátra. Ez ebben az évben legkésőbb augusztus 20-ig megtörténik, és akkor az ország mind a 3207 községében villanyvilágítást majd. A szocialista mezőgazdaság fejlesztése céljából 1963-ban 653 termelőszövetkezetet villamosítanak. Ez azt jelenti, hogy az év végéig a termelőszövetkezetek 60 százalékát bekapcsolják a villamosenergia-ellátásba. (MTI)

Szegeden jól működnek az önkiszolgáló boltok

Megyei ankétot tartottak az új kiszolgálási formákról

A megye kereskedelmi vezetői és dolgozói hetek óta készülnek a jövő héten Budapesten megrendezendő országos tanácskozásra. Ezen az új kiszolgálási formákat vitatják meg a kereskedelem vezetői és legjobb dolgozói. E készülődés jegyében Szegeden most megyei ankétot rendezett a Csongrád megyei és a Szeged városi tanács kereskedelmi osztálya, valamint a MESZÖV és a KPVD SZ. Deák Ferenc, a megyei tanács kereskedelmi osztályának vezetője beszámolt az önkiszolgáló boltok új rendszeréről. Megállapította, hogy különösen Szegeden fejlődött szépen az utóbbi években az új, korszerű kiszolgálási forma.

A városban jelenleg 20 önkiszolgáló és két gyorskiszolgáló rendszerű bolt árusít. Az önkiszolgáló forma bevezetésével növekedett a boltok kapacitása, ugyanazon a területen sokkal több bevételt tudnak egyszerűen árval ellátni.

Ezt bizonyítja az is, hogy 1962 harmadik negyedévében 17,3 százalékkal nőtt a Szegedi Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat önkisz-

szolgáló boltjainak forgalma

az előző év hasonló időszakához viszonyítva. Ezzel szemben a vállalati összforgalom, éppen a hagyományos kiszolgálással működő boltok miatt, mindössze 8,5 százalékkal emelkedett.

Az ankéton részt vevő bolti dolgozók közül igen sokan kértek szót. Beszámoltak tapasztalataikról, és azt is elmondták, hogy

jobban kell bízni a vevőkben, nem szabad sértő módon figyelni vásárlásukat, mert ez rontja az önkiszolgáló forma népszerűségét. Sok szó esett arról is, hogy a csúcspont idején az önkiszolgáló boltokban gyakran torlás van a pénztárnál. Ezért az ankét feladatát jelölte meg, hogy feltétlenül foglalkozzanak e problémával a kereskedelem vezetői. Hangzottak, ahol mód van rá, ott több pénztár beállításával vagy a meglevők átalakításával segítsék a forgalom gyorsítását.

A hozzászólók elmondták azt is, hogy Szegeden a vendéglátóiparban és a ruházati szakmában némi elmaradás van az önkiszolgáló forma alkalmazásában,

Ipari tanulók békegyűlése Szegeden

Tegnap este tartották meg a Szegedi Nemzeti Színházban az ipari tanulók hagyományos januári békegyűlését. Az ünnepségen megjelent Pataki László, a KISZ Központi Bizottságának titkára, Bíró Lajos, a Csongrád megyei pártbizottság tagja, a megyei KISZ-bizottság első titkára, Nagy István, a városi pártbizottság tagja, a Hazafias Népfront szegedi bizottságának titkára, Nógrádi Gyula, a Munkaügyi Minisztérium főosztályvezetője. Részt vettek az ünnepségen a Móra Ferenc Iparitanuló Intézet tanárai, szülők és meghívott vendégek.

Megnyitót László Nándor, a szegedi iparitanuló-intézet igazgatója mondott. Utána Pataki László, a KISZ Központi Bizottságának titkára mondott ünnepi beszédet. Bevezetőül átadta a szegedi ipari tanulóknak és tanáraiknak, nevelőiknek a KISZ Központi Bizottságának üdvözlését, majd részletesen foglalkozott a fiatalokat érintő időszerű politikai és társadalmi kérdésekkel.

Ezután az ifjúság helyzetével foglalkozott, s többek között hangoztatta, hogy a mi ifjúságunk — amint

munkája és tanulása is bizonyítja — képes megfelelni azoknak a nagy feladatoknak, amelyeket a párt és a nép rájuk bíz. A jövőben azt várjuk a fiataloktól, hogy még többet tegyenek a szocializmus, az új társadalom építéséért, még nagyobb segítséget adjanak az idősebbeknek.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Pataki László átadta a Móra Ferenc Iparitanuló Intézet tanárainak és tanulóinak a KISZ Központi Bizottságának és a Csongrád megyei KISZ-bizottságnak a kitüntetését. Nagy Andrásné tanárnőnek a KISZ KB dicsérető oklevelét és aranykoszorús jelvényét nyújtotta át Bakos Béla, Ruh Rózsa, Futó Antal, Mezey Károlyné és Kamarás Gábor tanárok a megyei KISZ-bizottság dicsérető oklevelét kapták meg. Hasonló oklevelet kapott Keszthelyi Károly, Lovas Imre, Szabadi Rezső, Sziráki Rozália és Kertész Károly ipari tanuló.

A békegyűlés után a Szegedi Nemzeti Színház művészei bemutatták a megjelenteknek Németh László Az utazás című vígjátékát.